

Liepājas Universitātes folkloras krājuma veidošanās, apstrāde un digitālā pieejamība

Ieva Ančevska

Raksts sagatavots projektā "Humanitāro zinātņu digitālie resursi: integrācija un attīstība"
(VPP līguma Nr. VPP-IZM-DH-2020/1-0001).

Atslēgvārdi: folkloras prakšu materiāli, žanru daudzveidība, folkloras materiālu sistematizēšana, digitalizācija un izmantošana

Raksta mērķis ir sniegt pārskatu par Liepājas Universitātes folkloras krājuma tapšanu dažādos laika periodos kopš augstskolas dibināšanas 1954. gadā. Augstskola kopš tā laika ir mainījusi gan nosaukumus, gan studiju virzienus un mērķus, bet folkloras materiāli ir vākti gandrīz katrā tās attīstības posmā līdz pat mūsdienām. Folkloras materiāli vākti gan studentu folkloras prakšu laikā, gan atsevišķos studiju priekšmetos, gan arī pētnieku organizētās ekspedīcijās jeb lauka pētījumos.

Rakstā apkopota informācija par dažādajiem folkloras materiālu vākšanas, uzglabāšanas un izmantošanas veidiem līdz pat mūsdienām, kā arī par cilvēkiem, kuri vadījuši šīs norises.

Atskats Liepājas Universitātes vēsturē

Liepājas Universitātes aizsākumi meklējami jau 1945. gadā, kad darbu sāka četrgadīga pedagoģiskā skola, kas 1954. gadā pārtapa skolotāju institūtā. Augstskolas sākotnējais nosaukums bija Liepājas Pedagoģiskais institūts (1954–1961), pēc tam nosaukums mainījās, tam pakāpeniski pievienojot vēl papildu apzīmējumus – Liepājas Valsts pedagoģiskais institūts (1961–1966) un Viļa Lāča Liepājas Valsts pedagoģiskais institūts (1966–1990). Deviņdesmito gadu sākumā (1990–1993) uz trim gadiem tika atjaunots pirmais nosaukums Liepājas Pedagoģiskais institūts, pēc tam uz pieciem gadiem institūts tika pārsaukts par augstskolu – Liepājas Pedagoģiskā augstskola (1993–1998), tad uz desmit gadiem tā kļuva par akadēmiju – Liepājas Pedagoģijas akadēmija (1998–2008), bet kopš 2008. gada tā ir pazīstama kā Liepājas Universitāte (LiepU vēsture).

Līdz deviņdesmito gadu sākumam augstskola sagatavoja galvenokārt sākumskolas skolotājus, bērnudārzu pedagogus, matemātikas skolotājus un latviešu valodas un literatūras skolotājus visai Latvijai. 1990. gadā Liepājas Pedagoģiskais institūts uzsāka pāreju no viena profila augstskolas uz reģionālu vairākprofilu augstskolu, un paralēli skolotāju izglītošanas studiju programmām tika izveidots plašs nepedagoģisko studiju programmu spektrs.

Liepājas Universitātes folkloras materiālu vākšana

Jau kopš 19. gadsimta beigām topošie skolotāji dažādās mācību iestādēs tika rosināti vākt folkloras materiālus. Kā pirmais jāpiemin Baltijas skolotāju seminārs, kā arī Rīgas un Jelgavas skolotāju institūti, kuru studenti savākuši ievērojamu daudzumu folkloras vienību, kas

glabājas Latviešu folkloras krātuvē. Arī Liepājas Pedagoģiskā institūta studenti prakšu laikā savākuši krietni daudz folkloras materiālu. Latviešu valodas skolotāju un filoloģijas programmu, kā arī dažu līdzīgu programmu studentiem augstskolās viena no obligātajām bija folkloras prakse. Visbiežāk tā bija jāveic patstāvīgi, pašam izvēloties vietu un teicējus, pašam organizējot savu darbu un kārtojot, atšifrējot savāktos materiālus.

Folkloras prakse lika studentiem iedziļināties folkloras kursā apgūtājā un izmantot zināšanas praktiski, tā rosināja pašiem iepazīt folkloras rašanās un pārmantošanas vidi un apstākļus. Materiālu vākšana ļāva piedzīvot dzīvo tradīciju un apzināties, kuri žanri joprojām tiek nodoti tālāk un kuri vēl veidojas un attīstās.

Ilggadējā Latviešu folkloras krātuves fondu glabātāja un studentu folkloras prakšu vadītāja Māra Viksna raksta: “Folkloras prakses galvenais mērķis ir dot studentam iespēju iepazīt dzīvo folkloru, saprast tās izplatību, funkcionēšanu, apgūt saskarsmes mākslu, iegūt materiālus, kas papildinātu esošos krājumus, dotu jaunas atziņas pētījumos.” (Viksna 2002: 310)

Liepājā folkloras kurss un folkloras prakse bija obligāta studiju programmas daļa vairāku specialitāšu studentiem: pirmsskolas pedagoģijas, sākumskolas pedagoģijas, speciālās pedagoģijas studentiem, arī vēstures skolotāju programmas un kultūras vadības studentiem. Kādu laiku pastāvēja latviešu valodas, literatūras un svešvalodas skolotāju programma. Arī šīs programmas studentiem bija jāapgūst folkloras kurss un jāveic folkloras prakse.

Folkloras kursa docētāji augstskolas darbības laikā vairākkārt mainījušies. Par viņiem atrodamas visai skopas ziņas. Septiņdesmito gadu beigās folkloras kursu pasniedza un folkloras praksi studentiem vadīja docētāja Alma Šmite (1935–?), pēc tam kādus gadus folkloras lekciju kursu vadījis pasniedzējs Rihards Kārklis (1923–1991). Pēc viņa astoņdesmito gadu sākumā (1980–1983) folkloras kursu vadīja Latvijas Universitātes profesore *Dr. philol.* Ilze Stikāne (1957). Nākamā folkloras kursa pasniedzēja bija Vineta Trumsiņa (1957–2010). Viņa uzņēmās vadīt arī folkloras praksi. 1994. gadā paralēli Vinetai Trumsiņai folkloras kursu un prakses sāka vadīt arī Humanitāro un mākslas zinātņu fakultātes docētāja Gita Girņus (1970).

Liepājas studentu vāktie folkloras materiāli

Pirmie folkloras materiāli no Liepājas studentiem saņemti jau pirmajā institūta mācību gadā. Tos 1955. gadā iesniedzis students Emils Arājs no Alsungas, šai kolekcijai piešķirts numurs 1921 (Viksna 2002: 309–310).

Nākamais folkloras vākums, kas iesūtīts no Liepājas institūta, ir Benitas Laumanes tautasdziesmu vākums. Benita Laumane (1937) ir *Dr. habil. philol.*, valodniece, dialektoloģe, profesore, kura strādā Liepājas Universitātē kopš 1994. gada un aktīvi piedalās folkloras un dialektoloģijas ekspedīcijās. Vācot dialektoloģijas materiālus, viņa savākusi arī daudz folkloras materiālu.

Benita Laumane atceras, ka piecdesmitajos un sešdesmitajos gados Liepājas institūta folkloras ekspedīcijas bijušas apvienotas ar Zinātņu akadēmijas organizētajām ekspedīcijām. Kādu laiku apvienotas bijušas arī folkloras un dialektoloģijas prakses. Benitai Laumanei saglabājušās atmiņas par 1959. gada ekspedīciju, kas viņai kā studentei radījusi dziļāku interesi un devusi impulsu tālākiem lauka pētījumiem (Laumane 2021). Nākamajā gadā (1960) Benita Laumane ekspedīcijā uz Bārtu jau devusies patstāvīgi un līdzās dialektoloģijas materiāliem savākusi arī tautasdziesmas. Tās viņa iesūtījusi folkloras krātuvei, un šim vākumam piešķirts kolekcijas numurs LFK [1947]. Vākumā ir 230 Bārtas pagastā pierakstītas tautasdziesmas.

Folkloras pētniecei Ritai Drīzulei adresētā vēstulē, nododot savu vākumu, Benita Laumane norāda vairāku Bārtas teicēju vārdus, kuriem ir bagāts tautasdziesmu pūrs un kurus būtu ieteicams apmeklēt, piemēram, Bārtas etnogrāfiskā ansambļa vadītājs Jēkabs Ķiburs, Margrieta Pūšēna un Kūmas māte, “kas ir jau deviņtāju gadu desmitā. Agrāk bijusi bērnu saņēmēja un audēja” (LFK 1947, 2). Kopumā par Bārtā saglabāto folkloras mantojumu viņa raksta: “Bārtā var savākt bagātīgu tautas dziesmu pūru.” (LFK 1947, 2)

Par turpmākajām Liepājas studentu folkloras praksēm un ekspedīcijām ir atrodamas tikai fragmentāras ziņas līdz pat 1975. gadam, kad studentu folkloras prakses sāka vadīt Māra Viksna (1949), *Dr. philol. b. c.*, folkloras pētniece, LU LFMI Latviešu folkloras krātuves fondu glabātāja. Viņa pētījusi folkloras vākšanu un folkloristikas vēsturi, daudz rakstījusi par vācējiem un teicējiem. Māra Viksna aktīvi iesaistījies arī studentu izglītošanā, bijusi folkloras prakšu vadītāja vairāku augstskolu studentiem: LU Filoloģijas fakultātē, Latvijas Kultūras akadēmijā, Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā un kādreizējā Viļa Lāča Liepājas Valsts pedagoģiskajā institūtā. Liepājas studentiem Māra Viksna vadījusi folkloras prakses no 1974. līdz 1989. gadam (Literatura.lv; Viksna 2021).

Māra Viksna atceras, ka no 1974. gada viņa reizi gadā devusies uz Liepāju, kur sniegusi pārskatu par padarīto un devusi ievirzi nākamajiem folkloras materiālu vācējiem. Tajā laikā katrs students ir strādājis savās mājās vai pie radiem un pamazām sākusi veidoties Liepājas kolekcija LFK [2011], kurā apkopotas 24 075 folkloras vienības¹ (Viksna 2002: 311).

Māra Viksna norāda, ka tolaik Liepājā “par praksi rūpējās un gādāja profesore Antoņina Reķēna. Laikam viņa saskatīja dialektoloģijas un folkloristikas saskari.” (Viksna 2021)

Arī citu laikabiedru liecības vēsta, ka līdz pat deviņdesmito gadu sākumam folkloras materiālu vākšanu Liepājā galvenokārt organizēja nevis folkloras pasniedzēji, bet gan valodniece *Dr. habil. philol.* Antoņina Reķēna (1928–1998). Viņa strādāja Liepājas Pedagoģijas akadēmijā no 1953. līdz 1998. gadam. Reķēna bija sevišķi ieinteresēta dialektoloģijas materiālu vākšanā, kas veidoja būtisku pamatu viņas pētījumiem dialektoloģijā un areālajā lingvistikā (Medveckis 2007: 123–124).

1 Sarakstē Māra Viksna norāda, ka šajā kolekcijā ir 25 084 folkloras vienības.

Māras Vīksnas vadīto folkloras prakšu materiāli nodoti Latviešu folkloras krātuves glabāšanā, bet vēlākajos gados vāktie materiāli glabājas Liepājas Universitātes folkloras arhīvā.

Latviešu valodas un literatūras pasniedzēja, vēlāk Pedagoģijas fakultātes dekāne *Mg. philol.* Vineta Trumsiņa (1957–2010) daudz nodarbojās ar augstskolas pedagoģijas jautājumiem un no 1990. gada pārņēma studentu folkloras prakšu vadīšanu (Medveckis 2007: 151). Kopš tā laika studentu savāktie materiāli palika un glabājās Liepājā.

Mg. philol. Gita Girņus sāka strādāt Liepājas Universitātē 1993. gadā un no 1994./95. studiju gada sāka vadīt folkloras kursu pirmsskolas pedagoģijas studentiem. Vēlākos gados viņa vadījusi praksi arī sākumskolas pedagoģijas, speciālās pedagoģijas, vēstures skolotāju programmas un kultūras vadības studentiem. Kādu laiku latviešu folkloras kursu un folkloras praksi latviešu valodas un literatūras skolotāju specialitātes studentiem vēl turpinājusi vadīt Vineta Trumsiņa, bet no 1997. gada folkloras prakses dažādu specialitāšu studentiem jau notikušas tikai Gitas Girņus vadībā.

Gita Girņus sastādījusi metodisku līdzekli Liepājas studentiem “Norādījumi folkloras praksei”, kur uzsverts, ka “folkloras prakses mērķis ir iesaistīt studentus folkloras materiālu vākšanas darbā, kas nodrošinātu vēl nefiksētu tradicionālās kultūras vienību saglabāšanu, kā arī sniegtu liecības par folkloras dzīvotspēju, noturīgumu un veidošanos mūsdienās” (Girņus 2001: 3). Šajā materiālā studentiem dotas galvenās norādes, kā atrast un izvēlēties teicējus, kādas ziņas sniedzamas par teicējiem. Tāpat doti ieteikumi, kā veidot sarunu, kā atpazīt un piefiksēt stāstījumā iekļautās folkloras vienības. Turpat pieejami arī praktiski norādījumi savākti materiāla sakārtošanai un noformēšanai.

Ap 2001. gadu Liepājas Pedagoģijas akadēmijā pie Latviešu valodas un literatūras katedras tika izveidots Latviešu folkloras un dialektoloģijas kabinets, par tā vadītāju kļuva Gita Girņus. Šī kabineta paspārnē nodibinājās un aktīvi darbojās studentu folkloras draugu kopa “Baļķi”, kas apvienoja radošus latviešu tautas tradīciju un folkloras interesentus, kuri muzicēja, dziedāja tautasdziesmas, izzināja, un iedzīvināja jau savākto sava novada folkloras mantojumu. Studentu folkloras kopa “Baļķi” Ievas Tālbergas vadībā darbojās no 2000. līdz 2010. gadam (Girņus 2021).

Latviešu folkloras un dialektoloģijas kabinets pēc pāris gadiem pārtapa par Kurzemes folkloras un valodas centru un tika atklāts 2003. gada 16. decembrī. Šī centra darbības galvenie mērķi un uzdevumi bija latviešu folkloras un latviešu valodas izlokšņu (īpaši Kurzemes reģiona) popularizēšana un kultūras mantojuma apzināšana. Tajā turpinājās gan latviešu dialektoloģijas (Benita Laumane, Liene Markus-Narvila), gan latviešu folkloras (Gita Girņus) pētniecība. Centra atklāšanas dienā sniedzot interviju laikrakstam “Kurzemes Vārds”, Gita Girņus akcentēja šī centra nozīmību: “Ir sperts pirmais nopietnais solis, lai vienkopus būtu pieejami studentu un mācībspēku nopietnā darba materiāli, jo folklorā ir krātuve, no kuras spēku ņemt.” (Meistere 2003)

Sadarbībā ar Kurzemes folkloras un valodas centru folkloras draugu kopa “Baļķi” vairākās programmās iedzīvināja latviešu svētku tradīcijas, piedalījās pasākumos Liepājā, dažādās

Kurzemes vietās un citviet Latvijā. “Baļķi” viesojās arī Lietuvā un iepazīstināja ar tautasdziesmu dzīvo skanējumu Klaipēdas Universitātes studentus, kuri apguva latviešu valodu un studēja latviešu folkloru (Girņus 2021). “Baļķu” dziedātās tautasdziesmas ir ierakstītas un izdotas kompaktdiskā.

2007. gada septembrī uz Kurzemes folkloras un valodas centra bāzes tika nodibināts Liepājas Universitātes (LiepU) Kurzemes Humanitārais institūts (KHI). Institūta (KHI) darbības galvenie mērķi ir latviešu kultūras, īpaši Kurzemes etnoģeogrāfiskā novada, folkloras, valodas, vēstures, mākslas un literāro procesu mantojuma apguve un zinātniska izpēte, kā arī humanitāro zinātņu studiju veicināšana un pētījumu popularizēšana (LiepU KHI).

Kurzemes folkloras un valodas centra pētnieki Gita Girņus vadībā katru gadu devās folkloras un valodas materiālu vākšanas ekspedīcijās. Vēlāk šis darbs tika turpināts Kurzemes Humanitārā institūta paspārnē. Ekspedīcijās kopā ar pētniekiem piedalījās arī studenti. Tās notika šādos Liepājas apkaimes pagastos:

Rucavā (2004, 2005, 2006, 2007), Nīcā (2008, 2009, 2011), Virgā (2012), Bārtā (2013, 2014), Priekulē (2018).

Ekspedīciju laikā savāktie folkloras, dialektoloģijas un toponīmas materiāli ir izmantoti pētījumiem, kas apkopoti kolektīvajās monogrāfijās “Rucavā, tur Paurupē...” (2007) un “Bārtas dzīpari” (2017). Grāmatas “Rucavā, tur Paurupē...” radošais kolektīvs un redakcijas kolēģija – *Dr. habil. philol.* Benita Laumane, *Dr. philol.* Ieva Ozola, *Mg. philol.* Gita Girņus par zinātnisko izpēti, materiālu dokumentēšanu un publicēšanu saņēmušas Lielo folkloras gada balvu.

Daļa no Kurzemes reģionā pierakstītajiem stāstījumiem un studentu folkloras prakšu materiāliem apkopoti un izdoti tematiskā krājumā “Bija tāds gadījums” (2012).

Liepājas Universitātes folkloras arhīvs

Liepājas Universitātes uzglabātajā folkloras materiālu arhīvā pieejami gan pētnieku organizēto etnogrāfisko ekspedīciju materiāli, gan arī 310 studentu iesniegti folkloras prakšu vākumi, kas vākti no 1987. līdz 2020. gadam.

2020. gadā Liepājas Universitātes Kurzemes Humanitārā institūta (KHI) pētnieces sadarbībā ar LU LFMĪ Latviešu folkloras krātuvi izstrādāja projektu “Tradicionālā kultūra digitālajā vidē” un saņēma VKKF atbalstu folkloras materiālu digitalizēšanai un sagatavošanai publicēšanai digitālajā vietnē *garamantas.lv*.

Liepājas studentu folkloras prakšu materiāli gadiem ilgi glabājās viņu veidotajās kladēs, kur bija piešķirts viens numurs visam studenta savāktajam materiālu kopumam. Lai materiāli būtu plašāk pieejami un pārskatāmi, KHI pētnieces reģistrēja katru atsevišķo folkloras vienību, saskaņojot to reģistrācijas numurus ar Latviešu folkloras krātuves sistēmu. Materiālu skenēšanā tika iesaistītas studentes, kas tos ieskenēja un sagatavoja publicēšanai tiešsaistē. Pēc tam tika uzsākta materiālu digitalizēšana un sagatavošana publicēšanai digitālajā vietnē *garamantas.lv*.

Materiālu digitalizēšana turpinās ar VPP projekta Nr. VPP-IZM-DH-2020/1-0001 “Humanitāro zinātņu digitālie resursi: integrācija un attīstība” atbalstu. Projektā Liepājas folkloras materiāli tiek apstrādāti, digitalizēti un publicēti tiešsaistē digitālajā arhīvā *garamantas.lv*. Projekta īstenošanas gaitā pētnieces un studentes darbu turpina, katrai folkloras vienībai veidojot metadatus – ziņas par teicējiem, vācējiem, folkloras tekstu savākšanas vietām, pierakstīšanas laiku un žanrisko piederību.

Liepājas Universitātes studentu materiāli ir sakārtoti 28 kolekcijās, kur reģistrētas 25 290 folkloras vienības, kas 2021. gadā jau ievietotas digitālajā arhīvā *garamantas.lv*, taču pilnībā to apstrāde un metadatu veidošana tiks pabeigta līdz 2022. gada septembrim.

Studentu savāktais folkloras materiālu kopums ir nozīmīga Kurzemes kultūras mantojuma dokumentācija, jo vairums materiālu savākti un pierakstīti tieši Kurzemē: Liepājas apkārtnē (140 vākumu), Kuldīgas novadā (40), Saldus (25), Ventspils (23), Talsu (20), Tukuma (17), Dobeles novadā (17). Vairāki folkloras materiālu vākumi nāk arī no Bauskas, Jelgavas, Cēsu, Jēkabpils, Preiļu un Rīgas apkārtnes.

Lai digitalizētie folkloras materiāli būtu sabiedrībai vieglāk pieejami un plašāk izmantojami, 2021. gada maijā un jūnijā tika organizēta akcija “Atšifrēšanas talka”, kurā folkloristi aicināja ikvienu interesentu izzināt dzimtajā pusē savāktos folkloras un tradīciju materiālus, palīdzot atšifrēt un pārrakstīt digitalizētos studentu pierakstus. Intereses rosināšanai tika norādīts, ka starp šiem materiāliem varbūt atrodams arī pašu ģimenes, radu vai draugu lokā pierakstītais. Īpaši uzrunāti tika kurzemnieki, jo liela daļa materiālu vākti Kurzemē, taču ir krietni daudz materiālu arī no citiem novadiem. Kopš akcijas sākuma interesenti interneta vietnē *garamantas.lv* var piedalīties virtuālajā talkā – tradicionālās kultūras materiālu pārrakstīšanā. Katram tur iespējams atrast un izvēlēties savām interesēm atbilstošus materiālus.

Žanru daudzveidība

Liepājas studentu vākumos pārstāvēti visdažādākie folkloras žanri. Tur atrodami folkloras materiāli, kas viegli ierindojami klasisko žanru kategorijās: pasakas, teikas, nostāsti, tautasdziesmas, miklas, ticējumi, parunas, sakāmvārdi, anekdotes, paražas un tautas ārstniecības

padomi. Studentu materiālos atrodams bagātīgs praktisko padomu klāsts un daudz ēdienu recepšu, savākts liels skaits dažādu laiku dziesmu un ziņģu. Pierakstītajos materiālos fiksēti arī dzīvesstāsti, personīgās pieredzes naratīvi, sapņu tulkojumi, rotaļas, spēles un mēles mežģi.

Atsevišķu samērā plašu grupu veido kultūrvēstures un etnogrāfiskie materiāli – starp tiem ir plaši pagastu vēstures un vietu, arī politisko notikumu un vietējo sabiedrisko norišu apraksti. Daudzviet ir fiksēti teicēju atmiņu stāsti par īpašiem dzīves notikumiem, naratīviem pievienotas fotogrāfijas, kas raksturo kādu vietu vai laiku, arī dokumentu kopijas: gan skolu liecības un apliecības, gan saimniecības dokumenti.

Līdzās atmiņu stāstiem un nostāstiem studenti aktīvi vākuši teicēju personīgās pieredzes stāstus un memorātus. Īpaša uzmanība pievērsta stāstījumiem, kas saistīti ar konkrētām un pašiem vācējiem pazīstamām vietām, piemēram, memorāts par Liepājas pilsētas bankas ēku:

“Mana mammīte visu savu darba mūžu nostrādāja bankā. Un viņiem tūlīt pēc kara, nu nepateikšu vairs, kas tās bija par naudas operācijām, bet bija jāstrādā arī naktīs. Tā banka atradās Teātra ielā, un kādreiz tā bija Liepājas pilsētas banka. Un tad viņa stāstīja, ka bija starp pulksten divpadsmitiem un trijiem, viņa dzirdēja soļus. Un tādus smagus, tā kā zābaku. Un tad viņa prasīja apsargiem, kas tur toreiz bija. Un viņi bija teikuši, ka tas ir cauri vien. Un izrādījās, ka tur kara laikā ir bijis hospitālis uz kaut kādu laiku ierīkots. Vai nu tur dikti daudz bija miršanas gadījumi, vai traģiski gadījumi, bet to viņa stāstīja, ko viņa pati pieredzēja.” (LFK LiepU 27, 202)

Par pārdabiskas dabas notikumiem vēsta diezgan daudz Liepājas krājuma materiālu, piemēram, pieredzes stāsts par lādēšanas ietekmi, neparastas pieredzes stāsts par Melno grāmatu vai stāsti par svētvietās piedzīvoto:

“Man stāstīja, ka viens vīrietis no Talsiem bija Pokaiņu mežā, izstaigāja visu un piemiņai paņēma akmeni. Aizveda līdz uz mājām. Tad naktīs viņš sāka murgot, vispār dzīvē neveicās. Ar vienu cilvēku, kas no tādām lietām kaut ko saprot, bija aizrunājušies līdz tam akmenim, un viņš teicis, ka tādas lietas nevar un nedrīkst nest mājās. Vīrietis aizveda atpakaļ, nolika, un dzīvē viss nokārtojās.” (LFK LiepU 15, 14255)

Šie vēstījumi ierindojami pie ticējumteikām, kas noteiktā apvidū veidojušas pamatu uzskatam, ticējumam, ka no svētvietas neko nedrīkst ņemt līdzī un svētajiem kokiem nedrīkst lauzt zarus. Vairāki iespaidīgi piemēri vēsta par Užavas svētliepas īpašo spēku: “Kādu reizi tuvējo māju puisis, nevarēdams tikt pāri grāvim, nocirtis liepai trīs zarus. Otrā dienā viņu piemeklējusi nelaime. Cērtot malku, nocirtis rokai trīs pirkstus.” (LFK LiepU 17, 15492)

Otrs ticējumteikas piemērs vēl vairāk pastiprina radīto iespaidu un nodod pamācošo vēsti, kā tas raksturīgi ticējumiem: “Senos laikos kāda sieviņa salasījusi liepziedus tējai. Tēju dzerot, palikusi akla. Jo nedrīkstot aiztikt Svētliepu. Ja to darot, tad piemeklēnot ļauna slimība vai kāda cita nelaime.” (LFK LiepU 17, 15493)

Starp studentu savāktajiem personīgās pieredzes stāstiem atrodami arī smieklīgi, komiski pieredzes stāsti jeb anekdotiski notikumi no paša teicēja vai tuvinieku dzīves:

“Un tad atceros, kad Alberts bij mazs, nu, mans brālis, viņam laikam trūka kaļķis. Tad jau nekādas kaļķa tabletes, nekas tāds nebija, un laukos jau neviens tos bērņus tā neuzpasēja. Un tad viņš sēdēja pie plīts un tur sienu rubināja, un to ēda. Jā, un Milda, mana māsa, atkal skrēja pie mammas un teica: “Mamm, nāc ātrāk, Alberts mūsu māju apēdis!” (LFK LiepU 19, 17956)

Saviem vākumiem studenti pievienojuši rokdarbu rakstus, kas gan rūpīgi pārzīmēti un izkrāsoti pa rūtiņām, gan fiksēti fotogrāfijās. Iesniegti pat pašu rokdarbu paraugi vai fragmenti. Starp folkloras materiāliem studentu vākumos atrodami arī valodniecības materiāli: vecvārdi un to skaidrojumi, kā arī bērnu valodas piemēri.

No jaunākiem folkloras žanriem, kuri sastopami Liepājas Universitātes krājumā, daudz savākti atmiņu albumu panti un dažādi apsveikumu pantiņi.

Atsevišķu grupu veido skolēnu folkloras, kur fiksēti gan skolotāju, skolēnu un studentu izteicieni, gan neparastu situāciju apraksti un pat piezīmes dienasgrāmātā.

Nosacīti šai grupai pieskaitāmas pārveidotas un situācijai piemērotas tautasdziesmas, piemēram, vidusskolēnu veidotas apdziedāšanās dziesmas:

“Divpadsmitie danci veda
Ap to lielo sienu kaudzi,
Cītiem mati kā kodaļas,
cītiem ausis kā lemeši.”
(LFK LiepU 17, 14)

Studentu vākumos atrodami sabiedrības aktualitātēm atbilstoši jaunu folkloras žanru meklējumi un jaunievedumi, kas, kā redzams, savulaik tikuši prakšu vadītāju apstiprināti, piemēram, mobilo tālrunu SMS ziņas. Divu studentu materiālos savāktas visdažādāko veidu īsziņas. Tās bija populāras pirms interneta izplatīšanās un tika savāktas 2004. gadā. Studenti īsziņas sistematizējuši pēc tematikas: dzimšanas un vārda dienu īsziņas, Lieldienu, Jāņu laika, Ziemassvētku un Jaunā gada īsziņas, dienesta un romantiskās īsziņas. Šobrīd arī tās jau ir daļa no vēstures, jo tolaik aktīvo dalīšanos ar mobilo tālrunu īsziņām mūsdienās ir aizstājušas ziņas sociālo tīklu vietnēs.

Neparasts materiāls, kas tā īsti neieklājas nevienā no žanriem, ir teicējas Ilzes Klagišas (dz. Rubenes) nodotais puķu pulkstenis, ko izmantojuši mīloši ļaudis, lai citiem nemanāmi norunātu satikšanos: “Ja grib satikšanos caur puķēm norunāt, tad pulksten vieniem pasniedz puķīti zaļu, diviem – baltu rožu, trijiem – magoņu, četriem – zilu rudzupuķu [...] Pušķītis, apsīets ar baltu lentu, nosaka dienas laiku, bet pušķītis, apsīets ar zilu lentu, nosaka vakara laika stunda.” (LFK LiepU 2, 257)

Kārtojot daudzveidīgo un neparasto materiālu klāstu, reizēm rodas pārdomas un šaubas par dažu materiālu iedēriību starp folkloras materiāliem. Meklējot atbildes par kādu neparastu materiālu piederību, redzeslokā nokļuva pirmās Latviešu folkloras krātuves pārzīnes Annas Bērzkalnes sniegtā atbilde par vācuma folkloras materiālu un žanru dažādību. Tā bijusi šāda: “Sūtat vien visu, ko Jūs savā apkaimē varat savākt no dzirdēšanas, lai tas arī nebūtu visai pieklājīgs, jo zinātnei no svara pazīt arī tumšo pusi un nevis gaišo vien.” (Vīksna 2014: 126)

Tā nu arī daži studentu vāktie materiāli būtu ierindojami šajā daļā – nevis nepieklājības dēļ, bet drīzāk neiederības dēļ. Tie ir materiāli, ko grūti ievietot kādā noteiktā žanra kategorijā vai vispār pieskaitīt folkloras materiāliem. Piemēram, tie ir dīvaini pārfrāzēti frazeoloģiski un parunas, bērnu pašsacerētas pasakas un pašizdomātas spēles, gan arī vecāku sacerētas pasakas bērniem. Vairākos vākumos pierakstīti arī teicēju pašu sacerēti dzejoļi. Šāda veida materiāli tomēr nav pieskaitāmi folklorai, jo ir viena konkrēta un pierakstītājam zināma autora radīti.

Savdabīgi un folkloras materiāliem ne īsti piederīgi ir arī mūsdienu kāzu norišu aprakstiem pievienotie materiāli, piemēram, padomi jaunajai sievai un vīram, laulību protokols, kāzu sviņībām un konkrētiem cilvēkiem īpaši sacerēti dzejoļi, izmainīti pazīstamu dzejoļu un dziesmu teksti utt. (LFK LiepU 15, 40).

Nozīmīgu daļu Liepājas studentu materiālu veido ēdienu receptes. Tās tiek ierindotas pie sadzīves paražām apakškategorijā “Nodarbošanās, kas saistīta ar apģērbu, uzturu, higiēnu” (m4 – apģērbs, uzturs, higiēna, ēdieni, dzērieni, tabaka, krāsošana, apģērba pagatavošana, vērpsana, adīšana, aušana, veselība, istabas iekārta, gultas vietas, skaistuma kopšana) (LFK žanru rādītājs).

Kārtojot savāktos folkloras materiālus un apzinoties, cik daudz laika pētniekiem jāpavada, atlasot un analizējot dažādos materiālus, radās jautājums, kā būtu iespējams atvieglot darbietilpīgo meklēšanas procesu, precizējot materiālu žanrisko piederību un specifiku. Ja šobrīd kāds materiālu kopumā vēlas atrast noteikta veida receptes vai konkrētu produktu lietošanas veidus vai arī pētīt tautas uztura tradīcijas, tad nākas doties cauri visiem sadzīves paražu aprakstiem, kas ierindoti šajā plašajā kategorijā.

Kārtojot sadzīves paražu materiālus un apzinoties, ka sabiedrībā pēdējā laikā vērojama samērā liela interese par ēdiena gatavošanu un kulinārajām tradīcijām, ko apliecina daudzveidīgie ēdieniem veltītie raidījumi un periodiskie recepšu izdevumi, aktuāls kļuva jautājums par attiecīgo folkloras materiālu atrašanas iespējām. Tāpat sabiedrībā vērojama interese par neparastām un tradicionālām receptēm, par dabas produktu izmantošanu un veģetāro ēdienu gatavošanu. Piemēram, sabiedrībā pieaugošo interesi par veģetāriešu un vegānu produktiem apliecina sabiedriskās domas un tirgus pētījumi: “Pieprasījums pēc specializētiem veģetāriešu un vegānu pārtikas produktiem, kas atrodami īpašā stendā, katru mēnesi pieaug, sasniedzot pat 254 % pieauguma pēdējā gada laikā.” (Popova, Rimša, 2019: 47)

Liepājas folkloras materiālos šīs jomas interesentiem būtu pieejams bagātīgs pētījumu un iedvesmas avots, jo studenti fiksējuši teicēju krājumus, kur apkopots liels skaits dažādu ēdienu un

dzērienu receptšu. Starp tām pieejams bagātīgs veģetāro ēdienu receptšu krājums, kur atrodamas dažādas mazāk zināmas receptes, piemēram, griķu kotletes, kartupeļu pudiņš, ābolu siers un citas.

Savukārt rokdarbnieces un amatnieki, kuri interesējas par senajiem tekstiliju krāsošanas paņēmieniem, par rokdarbu rakstiem un apģērbu darināšanu tautas tradīcijā, varētu atrast vērtīgus praktiskus padomus un radošus impulsus, iepazīstot studentu savāktos materiālus par šīm tēmām.

Vairāku Liepājas studentu vāktajos materiālos fiksēti dažādi apģērbu krāsošanas ieteikumi, kas būtu vērtīgi attiecīgās jomas pētniekiem. Piemēram, studente Linda Zande intervējusi savu vecmāmiņu Zelmu Zaši-Zasi, kura spilgti raksturojusi ne vien krāsošanas paņēmienus, bet arī dabas krāsvielu atklāšanas prieku:

“Es jau pati ar’ dziju krāsoju. Rudenī, kad bija uzsnidzis tas sniegs, gāju gar ābeli, un tai tās lapas bij sakritušas, un tik skaisti dzeltens sniegs nokrāsojies! Un es mudīgi salasīju...redz, šitais ir ābeļu lapās krāsots (skat. 2. pielikumu) Bet ar ko es viņu kodināju, es nezinu. Man liekas, ar pelnu sārmu. Man bij pelni, kā jau pie plīts.” (LiepU19-2005-13-0005)

Pēc žanru iedalījuma sanāk, ka rokdarbu raksti un apģērba darināšanas apraksti atrodami tajā pašā sadzīves paražu apakšskategorijā, kur ēdienu receptes. Turpat meklējami arī praktiskie padomi apģērba kopšanā, dziju krāsošanā, traipu tīrīšanā, kā arī ķermeņa un skaistuma kopšanā.

Nodrošinot folkloras materiālu digitālu pieejamību, iespējams, būtu vērtīgi interesentu un pētnieku meklējumus vienkāršot, minētajā sadzīves paražu kategorijā (m4) izdalot precizējošas apakšskategorijas:

- ēdienu, dzērienu gatavošana un receptes,
- rokdarbi, apģērbu darināšana, krāsošana un kopšana,
- veselība, higiēna un skaistumkopšana,
- praktiski padomi māsaimniecībā.

Tā kā materiālu apstrāde vēl turpinās, joprojām tiek meklēti veiksmīgākie risinājumi materiālu sakārtošanai un sistematizēšanai.

Folkloras materiālu vākšana notikusi ne vien folkloras prakšu laikā, bet arī Liepājas Universitātes studiju priekšmetos. Baltu filoloģijas un kultūras studentiem bijuši specializēti studiju kursi “Folkloras praktikums” un “Folkloras par Liepāju”, kur studentiem doti uzdevumi vākt folkloras materiālus. Šādu uzdevumu veidotāja un studentu ievirzītāja jau vairāk nekā divdesmit gadu garumā bijusi docētāja Gita Girņus. Daudzveidīgo studentu savāktos materiālu tapšanā liela loma ir viņas personīgajai aizrautībai un spējai modināt jauniešos interesi par kultūrvēstures mantojumu un lauka pētījumiem.

Materiāli, ko studenti savākuši folkloras praktikuma laikā, ir apkopoti vairākās Liepājas Universitātes krājuma kolekcijās un atrodami pēc pierakstīšanas gada, bet Liepājas folkloras kursa vākumi pieejami atsevišķā – 27. kolekcijā.

Liepājas folkloras materiālu klāsta pamatā ir atmiņu un personīgās pieredzes stāstījumi par pilsētas veidošanos un attīstību, par atsevišķu ielu un ēku tapšanu, arī par dažādu vēstures notikumu izpausmēm, par kultūras un sabiedriskās dzīves notikumiem, par personībām, kuras dzīvojušas un darbojušas Liepājā.

Liecības par Liepājas Pedagoģiskā institūta tapšanas laiku sniedz Jura Braša atmiņu stāsts (pie rakstījusi studente Ieva Ozola). Viņš studējis institūtā tūlīt pēc tā dibināšanas (1954–1958) un atceras, ka studenti piedalījušies arī celtniecības darbos: “Kur tagad institūta māja lielā, tur bija paredzēta Kurzemes apgabala māja. Kādreiz, piecdesmitajos gados, Hruščovs taisīja apgabalus, tad tur dabūja to māju. Viņa nebija pabeigta, tur jau nekas nebija, tikai jumts bija uzlikts. Tad mēs tur strādājām pie mājas būvēšanas. Ko lika, to darīja. Betonu pa trepēm vilka augšā ar ķerru (..) Tur apgabala pārvalde bija paredzēta iekšā. Un tad tos apgabalus neuztaisīja un atdeva institūtam to māju. (..) Kādā piecdesmit sestajā gadā institūtu pārcēla uz to māju. Līdz tam bija Baseina ielā.” (LiepU 27, 44)

Plašāku atmiņu stāstu par Liepājas Peldu iestādes darbību studente Inga Miglone pierakstījusi no Saulišu ģimenes. Izoldes Saulītes (dz. Kunstmanes) tēvs bijis ārsts, kurš ilgus gadus nostrādājis Nikolaja Peldu iestādē. Fragments no viņas stāsta: “Tēvs taču strādāja, vis gatavoja tās dūņas, viņi viņas sildīja. Var iet apskatīties peldu iestādi, tur ir arī tagad tāds koka šķūnis, tajā ievada dūņas no Liepājas ezera, tur ir vieta, kur tās dūņas rakt, atvest. Tad viņas sildīja un pēc tam padeva pa konveijera lenti uz galveno ēku. (..) Tur bij tādas flīzētas vannas ar metāla kāpnītēm, kur varēja iegult, viņas bij diezgan dziļas (..) Visa tā sanatorija darbojās līdz deviņdesmit kaut kādiem tur gadiem (1992/1993).” (LiepU 27, 94)

Pierakstot liepājnieku atmiņu stāstus, studenti ir fiksējuši svarīgu aculiecinieku pieredzi, kas vēsta par attiecīgā laika vēsturiskajām un sabiedriskajām norisēm, kā arī pauž vietējo iedzīvotāju attieksmi pret attiecīgajiem notikumiem. To raksturo vēl kāds piemērs no stāsta par Liepājas Peldu iestādi: “Tad redz par kūrortu, Peldu iestādi. Tā vēl bij pēc kara un pirms kara bij. Viņa gandrīz konkurēja ar Ķemeriem. Nu, Ķemeros pēc tam, kad uzbūvēja to jauno māju, tad to Liepāju noballēja.” (LiepU 27, 92)

Vērtīgas liecības teicēju sniegtajos naratīvos var atrast arī kultūras nozares pētnieki, jo materiālos atrodami stāsti par Liepājas kino un teātri, par aktieriem, dziedātājiem un citiem kultūras nozares pārstāvjiem. Šo naratīvu grupu raksturo atmiņu stāsts par Liepājas operu: “Liepājā bij opera, līdz 1949. gadam bij pilnīgi regulāras izrādes, ir operetes, ir operas izrādes bij. Arī kad te bij vācieši ienākuši, tad ar tāpat darbojās opera un teātris, tas bij kara laikā no 1942. līdz 1944. gadam ieskaitot. Tie bij štata aktieri un solisti, pazīstami visā pilsētā, nu un tad to nolikvidēja..” (LiepU 27, 91)

Liepājas Universitātes folkloras prakšu materiālus docētāji izmanto folkloras kursa uzdevumiem un folkloras praktikuma nodarbībās, sniedzot piemērus, kā un kādi materiāli agrāk tikuši vākti, kādi bijuši teicēji un kādas pierakstītāju intereses dažādos periodos. Tādējādi studentiem ir iespēja gūt dziļāku priekšstatu par lauka pētījumu būtību un labāk sagatavoties patstāvīgi veicamajam uzdevumam. Līdz šim studiju procesā lauka pētījumu raksturošanai

tikuši izmantoti atsevišķi Liepājas Universitātes arhīvā atrodamiem studentu vākumi, kas bija pieejami klādēs un mapēs rokrakstos vai izdrukātā veidā. Kopš materiālu digitalizēšanas docētājiem un studentiem iespējams piekļūt visiem Liepājas studentu savāktajiem materiāliem un salīdzināt tur vērojamās attiecīgajam laika periodam raksturīgās iezīmes un aktuālos žanrus. Tāpat ir iespējama arī plašāka salīdzinošā izpēte un visa materiālu korpusa analīze.

Folkloras kursa laikā studentiem tiek dots ieskats digitāli pieejamo folkloras materiālu krātuvēs, raksturojot katru vietni un tur atrodamos materiālus. Tas būtiski atvieglo studiju procesu un tika īpaši novērtēts laikā, kad nebija iespējams apmeklēt bibliotēkas un pārļapot drukātos folkloras avotus.

Lai popularizētu folkloras un kultūras mantojuma pētniecību, studenti tiek iesaistīti gan folkloras vākšanā, gan ekspedīciju darbā kopā ar pētniekiem, gan materiālu apstrādē un atšifrēšanā. Tādējādi studentiem tiek dota iespēja praktiski iepazīt pētniecības darbu.

Liepājas folkloras materiālu digitalizēšanas projektu darbos tika iesaistītas divas Baltu filoloģijas programmas studentes, kuras jau folkloras kursa apgūšanas laikā izrādīja padziļinātu interesi par šo jomu un parādīja spēju patstāvīgi un sistemātiski strādāt. Tās ir pētniecības darbam nepieciešamas kvalitātes, ko studentēm šajā projektā ir iespēja gan apliecināt, gan tālāk pilnveidot.

Secinājumi

Liepājas Universitātes folkloras krājums veidojies dažādos laika periodos kopš augstskolas dibināšanas 1954. gadā. Augstskola kopš tā laika ir mainījusi gan nosaukumus, gan studiju virzienus un mērķus, bet folkloras materiāli ir vākti gandrīz katrā tās attīstības posmā līdz pat mūsdienām. Folkloras materiāli ir vākti gan studentu folkloras prakšu laikā, gan atsevišķos studiju priekšmetos, gan arī pētnieku organizētās ekspedīcijās jeb lauka pētījumos. Liepājas Universitātes studentu un pētnieku savāktie folkloras materiāli (klādēs un mapēs) glabājas Latviešu folkloras krātuvē un Kurzemes Humanitārā institūta folkloras arhīvā.

Laika gaitā Liepājas Universitātes krājumā savāktie folkloras materiāli ir izmantoti gan studiju procesā atbilstošos mācību priekšmetos, gan arī zinātniskajos pētījumos, kas apkopoti tematiskos rakstu krājumos.

Sistematisējot un digitalizējot folkloras materiālus, projektā bija iespēja gūt pārskatu par visu savākto krājumu, fiksējot žanrisko daudzveidību un pamanot atsevišķu studentu intereses tradīciju jomā, kā arī docētāju netiešo ietekmi un sabiedrībai aktuālu tēmu izpaušmes. Piemēram, pēdējo gadu norises sabiedrībā, iespējams, ir veicinājušas lielāku studentu interesi par veselības uzturēšanas līdzekļiem un metodēm, jo pēdējo pāris gadu vākumos vērojams krietni lielāks tautas ārstniecības materiālu daudzums nekā iepriekšējos gados.

Rakstā atainota un ar piemēriem raksturota folkloras materiālu žanriskā daudzveidība un plašais tēmu loks, kāds pieejams Liepājas Universitātes folkloras materiālu krājumā. Iespējams, ka tas rosinās dažādu nozaru pētniekus izmantot šos materiālus saviem darbiem un dos impulsus jaunu pētījumu tapšanai.

Projekta “Humanitāro zinātņu digitālie resursi: integrācija un attīstība” īstenošanas gaitā digitalizētos materiālus turpmāk būs iespēja izmantot gan folkloras un tradīciju interesentiem, gan pētniekiem. Nozīmīgs ir apjomīgais darbs pie metadatu veidošanas un tehniskās apstrādes, kas nodrošina veiksmīgus materiālu atlases un tālākas sistematizēšanas procesus.

Projekta rezultātā ir veikta Liepājas Universitātes folkloras arhīva materiālu sistematizēšana, apstrāde un digitalizēšana, tādējādi sagatavojot un pievienojot šos materiālus Latviešu folkloras krātuves digitālajam arhīvam *garamantas.lv*. Tādējādi šie iepriekš maz zināmie un nesistematizētie folkloras materiāli kļūst pieejami gan pētniekiem, gan folkloras interesentiem Latvijā un pasaulē, kā arī veidojas pilnīgāka dokumentēto folkloras materiālu kopaina. Pēc projekta īstenošanas šie nemateriālā kultūras mantojuma dokumentējumi būs brīvi pieejami plašai sabiedrībai.

Girņus, Gita (2001). *Norādījumi folkloras praksei. Metodisks līdzeklis studentiem*. Liepāja: Liepājas Pedagoģijas akadēmija.

Medveckis, Arturs (2007). *Akadēmiskā personāla biogrāfiskais rādītājs*. Liepāja: Liepājas pedagoģijas akadēmija.

Meistere, Daina (2003). Vieta, kur glabāt vārdu, ir atklāta. *Kurzemes Vārds*, 18.12.

Popova, Rimša (2019). Uzturs vegāniem – cik pieejams Latvijā? *Inquisitio*, RSU, Nr. 5, 45.–48.lpp. Pieejams: https://issuu.com/rsu49/docs/18-070-inquisitio-5_makets-low [skatīts 12.10.2021.].

Viksna, Māra (2002). Liepājas pedagoģiskā institūta (augstskolas) ieguldījums latviešu folkloras vēstūrī. *Aktuālas problēmas literatūrās zinātnē*, Nr. 7, 308.–318. lpp.

Viksna, Māra (2014). Latviešu folkloras krātuves izveide un darbība. *Latviešu folkloristikā starptaru periodā*. Rīga: Zinātne, 101.–151. lpp.

Elektroniskie resursi

Garamantas. Latviešu folkloras krātuves digitālais arhīvs. Pieejams: <http://garamantas.lv/> [skatīts 20.10.2021.].

LFK LiepU. Latviešu folkloras krātuve, Liepājas Universitātes krājums. Pieejams: http://garamantas.lv/lv/collection/index?CollectionSearch%5Brepository_id%5D=1477981 [skatīts 12.10.2021.].

LFK 1947. Benitas Laumanes folkloras vākums (LFK 1947, Benita Laumane, Pieejams: <http://garamantas.lv/lv/collection/887922/Benitas-Laumanes-folkloras-vakums> [skatīts 12.10.2021.].

Liepājas Universitātes Folkloras un valodas centrs. Pieejams: <https://kfvc.liepu.lv/index.php?lapa=sakums> [skatīts 10.10.2021.].

LiepU KHI. Liepājas Universitātes Kurzemes Humanitārais institūts. Pieejams: <https://khi.liepu.lv/parkhi> [skatīts 20.10.2021.].

LiepU vēsture. Liepājas Universitātes vēsture. Pieejams: <https://www.liepu.lv/lv/173/vesture> [skatīts 20.09.2021.].

Literatura.lv. LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta literatūras nozares virtuālā resursa literatura.lv, personu rādītājs. Pieejams: <https://literatura.lv/lv/person/Mara-Viksna/876090> [skatīts 05.10.2021.].

LU LFMI. Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts. Pieejams: <http://lulfmi.lv/jaunumi> [skatīts 10.10.2021.].

Intervijas un sarakstes (intervējusi Ieva Ančevska)

Girņus (2021) – Gita Girņus, sarakste 12.10.2021.

Laumane (2021) – Benita Laumane, intervija 11.10.2021.

Viksna (2021) – Māra Viksna, sarakste 05.10.2021.

Formation, Processing and Digital Accessibility of the Liepaja University Folklore Collection

Ieva Ančevska

Keywords: folklore practices, variety of genres, sorting, digitizing and using folklore materials

This article summarizes the information about the creation of the folklore collection at the Liepaja University during different time periods since the foundation of the University in 1954. Over time, the University has changed both its name and its pedagogical directions and goals, but folklore materials have been collected at almost every stage of its development, up to the present day. The folklore materials have been collected during students' folklore practices, within the framework of specific course subjects, as well as during expeditions or field research organized by researchers.

Eventually, the folklore materials gathered in the collection of the Liepaja University have been used both in the study process of relevant subjects as well as in scientific research, which is summarized in thematic collections of articles.

This article sheds light on the various ways of collecting and storing folklore materials up to the present day. It also provides an overview of the work done over the last year – on the processing and digitizing of the collection in order to add these materials to the digital archive of the Latvian Folklore Repository *Garamantas.lv*. The folklore materials are characterised by genre diversity and thematic ranges, as well as the problems that have been encountered during the processing and digitizing of the collection.

The availability of digitized materials today is an important facilitator of study and research processes. The article investigates how the integration of digitized materials in studies and research is carried out, as well as outlines the possibilities of using the folklore collection of the Liepaja University in the future.